

о. Инокент Тимко,
грко-кат. семениште, Загреб

РУСКИ НОВИНИ

„Руски Новини“ виходва кажди тидень. — Предплата на рок 60 Дин.
Адреса: „Руски Новини“ Р. Керестур.

ЗА РУСИНОХ У ЈУГОСЛАВИЈИ

Видава: Руске Нар. Пров. Дружтво
Редактор: Мих. ФИРАК.

В - И - С - Т - И

ПАКТ НЕНАПАДАЊА

подписала Болгарска вост државима Балканског споразуму у Солуну. За држави Балканског споразуму подписал гречески министер Метаксас. По тим пакту Болгарска постава равноправна другим државом на Балкану, ма право тримац својого войска кельо сце. З другей страни ше одрекла права на тоти жеми котри ей вжали особено Греки и Румунс. Греки би мали дац Болгарскей едну гайвибанску драгу на Егейске море.

МЕДЗИ БОЛЬШЕВИЦКУ РУСИЮ

и Јапаном и тераз не приходзи до мира. Час едни час други преходва у Манджурскей граници и врацаю себе напади. Јапански представник войска виявел новинаром, же Јапан ше будзе старац да не придзе до заоштрення терашних обставинох. Гоч настане и война вост Русию, Јапан не престане вост борбу у Кини.

МЕДЗИ ИТАЛИЮ И ФРАНЦУЗКУ

настаню нови прегварки о талиянско-французким штредожемним питаню, да дойдзе до сличног пакту як медзи Италию и Анлию. Тих дньох французки посланик у Риму одпутовал до Паризу да достане инструкциј.

У БРЕСЛАВИ

немецка младеж организациј „Преврадсц до работи“ отримала својо вельки торжества. На нѣх бул присутни и сам Гитлер вадно вост Генлайном, воджом судетских Немцох у Чехословацкей. Пада у очи же у бешедох на тим торжестве, барз вельо раз було бешеди о кровней звязи едней велькей немецкей нациј, же Немци по цалим шведе розшати треба да твора силну организацию. Тоти бешеди не указују на вельку дзеку судетских Немцох, да ше вост Чехами намиря цо скорей.

Зос „ПРОСВИТИ“

Шицким рочним членом на знане. Же би ше каждого року мал прегляд рочних членох по хторих мож заключовац, чи едно дружтво напредуе лебо назадуе „Просвита“ сце увесц од того року, на концу каждого календара „Именик рочних членох“, у хторим не буду уписани лем тоти члени цо того року уплацели членарину, але шицки котри за три роки назад постали члени. З тим сце понукац членох на точне уплацане членарини, а нешорвих членох котри за три роки свою членарину не уплаца годни зме сперац, и так наједноставнейши способ дац тому члену на знане, же престава буц членом „Просвити“.

Напредок упозорувме, же кед би ше зявела даяка помилка при друкованю того именика, котри уж видзе у Календару за 1939. рок, най нам ше то душнѣ яви, та тоту хибу виправиме у Руских Новинох у рубрики „Зос Просвити“.

Же би зме на време могли буц готови вост спомнутим имеником, модліме шицких рочних членох, хтори ше вачленили директно до Просвити лебо прејга читални, а не плацели членарину за 1936, 1937 и 1938 най ше усилюю уплатици ю до конца августа т. р.

У тим именику будзе назначене и то, за котри рок плацел членарину, а за котри не плацел. По трох рокох кед будзе у заостатку, сцера ше вост членства

ОДБОР.

Помож себе сам, поможе ци и други.

Човек зато же дружтвене ество у своім живоце жие у дружтву. У дружтве гледа и находзи не лем својо задовольство, котре приходзи з того же е не сам, але у дружтву гледа вон и помоц за тоти работи, котри сам зос своіма силами не може надвладац. И баш пре тоти работи и задачи човекови дружтво потребне.

Од того яка велька работа завиши яке вельке дружтво будзе потребне да ю ше окончи. И так маме работи за котри човекови досц того дружтво цо го ма у своім власним доме — його власна фамелия. Але јест и таки работи пре котри вон муши себе помоц гледац и поза свою фамелию. Теди вон муши гледац помоц з вонка. И цо видзиме? Видзиме, же јо еден находзи лекхо, през нѣякей бриги и трошку, а други и зос пенежом чѣшко. Або кед најдзе, другираз тоти исти людзе му не зосцу помочи.

З того јасно же јест у поединцу човеку дацо вецей у едним як у другим и то баш то цо му помоц прибави. Не мож повесц же то пенеж, або капитал. Бо кед човек у нужди и гледа помоц, теди йому потребни капитал. И става ше чудо: худобни достава находзи себе тоту потребну помоц, а богатши ю не може достац, гоч би його грунтовни маеток бул ямец (кезеш) ше враци. Худобни у займодавца ма вецей довирия, вон му вери. И на тоту свою виру вон му дава. А фундамент теј його вири находзи ше у чесноти, у поштеню, роботности того цо пожичуе цо помоц гледа. Јасно отже же у даваню помоци другому патриме чи вон вредни, чи заслужуе на нашу помоц, чи ми йому вериме.

З того виходзи же яка важна ствар да нас людзе тримаю за шорових, поштених людзох, а да таки и будземе бо лем до таких людзох мож мац довирие. А його ше мушиме вирами зос свою власну роботу.

Кед ши раз бул дагдзе на работи два ствари ше можу стануц: тот цо ци дал работи або е задовљни або не. И кед вон не задовљни, дармо ше на рок будзеш питац, вон це вецей не сце бо ши ше указал несовисни, нечесни, вон ци вецей не вери, а над тобу не сце стац як жандар. Ти себе дармо будзеш уж од нього гледац помоц. Кед е задовљни зос твою роботу, — а то будзе теди кед ши робел совисно, према обецаню и према плаци котру ши питал на рок тот исти послодавец будзе тебе гледац, да ци да роботу, И гоч пойдзеш до того истого човека да ци поможе у нужди вон ци поможе и през гаранциј и емцох, бо твојо поштене йому највекши кезеш,

Највекша отже помоц котру гледаме од малог дружтва овини од теј помоци котру ми себе сами указуеме с тим, же ше указуеме як поштени, шорови людзе и роботници у кажним погляду,

Тото исте вредзи кед едно векше дружтво гледа себе помоц од другог дружтва. На тим приципу основуе ше довирие држави до другей држави, држави до поединих векших дружтвох у ей границох. Тота певности же едни и други за поштену роботу питаю поштену плацу и знане з другей страни же за поштену роботу будзе поштено плацену то највекша гаранция и причина довирия. И теди лекхо, поведзме едному валалу питац даяку помоц кед ше за нього зна же е шорови. Кажди му јо да. Але и ту потребно да себе валал сам поможе, та му и други поможу.

Валал ше состој од својих членох. Јаки буду поштени його члени, як вони буду здабац и старац ше за својо обще добро, так будзе роснуц и их — да так повем »друштвене поштене«, котре други буду оценювац. И зато у тих случайох кед ше роби о валалским добру або напредку, мало престац шицки приватни рахунки. Ту не мож гледац да пре свой хасен лични, котри нам придзе з теј або теј работи, а цалому валалу у векшини будзе на чкодју, да ше една ствар окончи, а то вредзи и обротно: валал не шме трациц својо добро, бо ше упарли проци нього даскельо таки котрим тото валалске добро будзе на чкодју. Лем злагода членох едного валалу и их видне старане за свой валал, дзвигне вредности валала у очох других людзох.

А цо вредзи за валал уж вец вредзи и за цали еден народ. Ми у Југославиј свою државу не мали и не можеме јо мац, ани јо не гледаме. Але зато можеме буц зложни, може еден руски валал другому буц на помоци и културно и материялно. Бо ест ствари котри за нас Руснацох впадзи единак важни и потребни: и у тих стварох треба да постој у думаню лем еден руски народ, да ше видзи и хледа лем хасен того едного народа а приватни рахунки и добра мало остац на страни. И кед ми до теј едности дойдземе, кед ше дзвигнеме понад нашо приватних и поединих валалох интереси, теди зме ше годни надавац, же нам и други буду помагац, бо буду у нас видзиц едну силу, котрей помоц не лем мож дац, але кед треба будзеи гледац јо.

Читайце и роширюјце

„Руски Новини!“

Триумфални дні евхаристийного Ісуса.

(Предлужене)

Хвалите Господа вси язичи...

На 42 церквох и капліцох у Пешту означую рижни застави и державни герби, же за яку націю ше там подчас конгреса отримую богослуженя. Пяток — 27. мая на 7 г. рано — у шицких тих церквох и капліцох, були спільни Служби Божі. Тоти Служби и други богослуженя, ясно виражовали єдинство Христовей Церкви: меньши нації, у своїм ужшим фамелийним кругу, стопели ше до велькей фамелиї Церкви! Іншаки бул шпив, іншака молитва и обряди у поєдиних тих церквох и капліцох, іншаки темперамент, котри ше виражовал у способу побожності — але вшадзи була: єдна вира, єдна Служба, єдна Евхаристія, єдна зв'язка зос видиму главу Церкви ов. Отцом Палом Пийом XI... Були каплічки, дзе ше лем пар людзох зишло зос далєких странах швета: Индия, Южна Америка, Австралия, Єгипет, Канада, — але були и таки церкви, котри були полнючки полни зос паломниками дотичного народу.

Катонаци ше кланяю Евхаристийному Ісусу.

Конгресни торжества пиятку, заочали зос Службу катонацох на Плацу Геройох. Уж вчас рано понагляли дзешатки єзрох ту тому месту. На пол осмей, цали вельки плац, коло памятника геройох полни катонацох.

На шицки боки споведальніци. Катонаци и цивиле приступую ту їм, да ше пририхтаю на приход Спасителя. Видно красни появи. Генерали и други офіцире, клєкаю до споведальніцох, на очох катонацох. Приклонюю своїю глави и колєна и явно пред шицкими шептаю на ухо св'ященника: „я гришні“... споведаю ше... Красни приклад живеї вири! Красни приклад духовних вежбох, пред конгресом цала войска отримала, дух. вежби. Красни приклад за катонацох, котри го наслідовали.

Зос драги.

До наших Карпатох.

Давно мойо жаданє опатриц тоти краї у Карпатох, одкаль ше нашо стари пред 180 роками доселєли до ровней Бачки, зисцєла ми ше. 24. юла шєднул сом на гайзибан вєчар и през ноц прешол мадыарску ровнину до Будапєшту. Гоч як ме цагало, да опатрим Пешту, єден од найлєпших варошох Європи, котри у маю того року таке красне торжєство зрєбєл Ісусу Христу и Прєсв. Евхаристий, але ме ище баржеї цагало шерцо далєй, до наших горох Карпатох, до тих горох и долинох, дзе стара наша руска оцовщина. Сцєл сом видзиц єї красу, єї живот, єї терашню долю у чєскословєнськеї держави.

У Пряшовє.

У Кошицох шєдам до гайзибану за Пряшов, столицу нашого владичєства, дзе и наша богословия, наша учительска школа, гимназия, дзе би мало буц шерцо глава нашого народу у пряшевским владичєствє.

Прєйдзєм ше по вагонох, да видзим чи єст ту и наших людзох. Слухам: Якаш паньска фамелия бєшєдує як да по руски. Слухам лєпше: „Мєє давнє жєланиє нє исполнитсє. Очєнь плєхо... а я била убиджєна...“ Цо то? Яки то лєдзє. И по руски и нє: „Очєнь плєхо...“ Ага, ша то тоти нашо тутєйши жалосни пановє, цо нє сцү буц Русини, яким их Бог створєл, — нє сцү прилапиц красну бєшєду своєго народа, алє мишаю цудзи московски слова, да им бєшєда будзє баржєй „паньска“ и да их народ нє розуми, чул сом и читал за нїх, жє ше ганьбєя своєго народа. Скорєй були вєльки Мадыарє, а тєраз Московє, лєм да нє муша буц тото, чим их Бог створєл: Русини.

Осма годзина. Труба дава знак. Дзвони дзвоня. Мєдзи смарагдно-жєлєнима дрєвами вєлького парку за олтаром, як да чєчє якаш чєрвєно-пурпурова рика... Идзє процесия зос св. Тайнами. На прєдку 600 чєрвєних министрєнтох. За нїма єдєн за другим 100 панєцох цо буду причащац. З бокох им по двємє министрєнти, зос швичками. За нїма монахи цисцєрцити у билих рєвєрєндох. Ноша „Ковчєги Завитє“. За билима фатьоловима облаками Ковчєгох, блїща ше на раньшим слунку, 100 кєлїхи, зос св. Причащац. За св. Тайнами идзє виши клєр, а на концү кардинал Гєрлиєр. И вон бул катона и офіцир. Участвовал у шветовєй войнї. По войнї ступєл до богословий. Зос кєдишнього катона, о 15 роки постал владика и лийонски кардинал. Кадзигод процесия прєходзи, катонаци падаю на колєна.

Кардинал приходзи прєд олтар. Почина казань а затим Служба. Цали олтар прєкрасно розшвицєни, зос раньшима зарями слунка. Погляд на ньго импозєнтни. На трибинох горє коло олтєра владиковє и прєлати у лилових облєчивох. На двох трибинох долу прєд олтаром министрєнти, випатраю мєдзи множєством катонацох як двє вєльки чєрвєни плати. З обидвох бокох плацу, блїща ше на почєсних трибинох златни галєри и фрєнджи гєнєралох и других офіцирох. На стадийонох коло нїх, як да розквитли вєльки градки рижного квєца. Там школярки у красних вишиваних народних облєчивох и шєстри у билих шлєврох. На плацу коло памятника и далєй, кадзигод ше обрациш: катонаци. За олтаром од страни парку иста слика. Обидва стадийони, на местү висусєних озерох полни катонацох. Там бувши катонаци и инвалиди. Мєдзи нїма єст и вєлї таки, цо страцєли вид у войнї и цо тєраз цємни очи обрацаю ту олтару. Други заш кажди час лупню зос карагулю, о бєтон. Єзри катонацох и инвалидох, зишли ше зос рижних странах швета, да ше поклоня Ісусови у св. Тайнох. Кєдишнї нєприятєлє, зишли ше тєраз прєд Господом у братськеї любови, да примү Тїло Христово...

Заболєло мє у шерцу и пошол сом далєй по вагону... У тим гайзибан станул. Єдно дзивчє скочєло з вагону и гвари ту старшєй жєни: „Я ту єщи мушим кущичко почєкац, док хайзибан прєйдзє, бо мушим на другу страну“. Узрадовал сом ше и подумал: То єто руски народ, вон чува свою бєшєду, гоч ю интєлєгєнция одручує. Вон ше зачувал през столїтїя и тєраз є таки, як и вшє, яки є и нєшка.

Варош Пряшев положєни на барз красним мєсцє, мєдзи нєвисокима горами. Ту столує наш руски владика Прєосвящєни Павло Гойдич, котри ше барз вєльо трудзи за свої народ, котри розшати мєдзи Словаками, лєм горє коло Маковици и под Татрами є збити на чистєй рускеї тєриторий. Русинох єст ту коло 200.000. Управляц з таким вєльким владичєством барз чєшко. А народ тєрєба водзиц, тєрєба го чувац, да ше нє затраци, нє охаби свою рускєц Найчєшє, жє нєт ту рускеї народнєй интєлєгєнций, а и тото цо єст, нє сцє народ поучовац у родзєнєй бєшєди, алє видумув якуш чудну, нову, з котру нїкто нїгда нє бєшєдує. Барз тєрєбна ту Руска Просвита, як цо ю ми мамє у Югославий, алє нєт ю хто основач и водзиц. Нєт новинки за народ, нєт калєндєра, нєт руских кнїжкох, народ охабєни сам сєбє. Як то жалосно. И жалє ми и цєшим ше, жє ми у Югославий лєпшє у просвити стоїмє.

Єст у Прєшовє наша школа за панєцох богословия, єст нашо шєстри Василянки и шєстри Служєбници. Василянки маю конвикт за руски дзивчєтє, цо ходза до нашєй гимназий, до граждєнськеї и учительськеї школи. Тєраз маю 48 дзивчєтє а модлєли и вєцєй, алє нєт мєстє. Зато тєраз будую нову хижу. Шєстри Служєбници маю заш широтинцє — 30 широти и витримую стари нємоцни жєни.

Почина причащац. Перши ше причащаю двємє надвойводовє и войни министр а затим други. Рєвночасно причащаю 100 панєцєвє. Цали плац прєтворєни до єднєй вєлькєй цєрквї, котра ма за куполу краснє бєлавє майово нєбо. Мєгафони прєноша на шицки страни Службу. Кадзигод ше обрациш чувш: исти глас, исти шпив, исту молитву. На знак трубок и брєнчєкох, лєдзє по околицних улїцох ставаю, знїмаю калєпи, жєгнаю ше, клєкаю и гоч зос Служби нїч нє видза ипак у нєй участвою. (Далєй будзє).

Яка „большев. Испания?“

У большевицкєй Испаний нєстало поживи. Днєями житєлє оставали през хлєба. Так само було и у Лєриди. Нараз пришлє даскєльє вагони муки, цо ю большевики одняли з єдногò талиянського корєбля. Прєсидєтєл Сєвєтє большевикох нарєдзєл прєсидєтєлєвої општини да тоту муку прємєсци зос вагонох до магазина, бо вагони тєрєба за войску, ище ше му похвалєл жє то талиянска мука.

Одрєдзєно 100 гарєштованих да прєноша тоту муку. Алє жє прєсидєтєл Сєвєту давал нарєдзєнє през тєлєфон, тот други так виразумєл жє то тота мука ма присц до Италий — фашистом и зато наказал шицко подпєлїц. Витор цагал мощи так жє ше огєнь розширєл и на околинү. Чкєда була прєцєнєна на даскєльє милийони пєзєти. Кєд шицко уж згорєло виявєло ше жє то була помилка. Цєнтрална влєда у Барцєлєни послєла комисию да прєнайдзє виновнїкох и розуми ше: розтрєляц их.

Кєд ше то дочули виновати, одлучєли обяшнїц комисий жє то фашисти запєлєли магазини, да даю сигнали гєнєрєлу Франку жє би вжал варош...! Розуми ше жє то було глупє, бо гєнєрал Франко бул тєди ище 300 киломєтєри од Лєриди. И да сєбє оправдаю прєд Барцєлєну, одлучєли покєрац „фашистох“. Викликали битку зос горожєнами и большевиками и тєди прєсидєтєл општини з большевицку милицию вдєрєл на варош и почєли

Маю красни нови мєнастир. Алє найвєцєй врєдзи тото, жє шєстри виховую свою млєдєж у руским народним духу. Набрєли того духу у Галичини и тєраз го ту ширєя. Народ их барз люби, бо видзи их вєлькє старєнє и труд, котри за ньго покладаю.

У Пряшовє самим єст прєко 2000 Русинох. Шумнє число, алє на жалє нїякєй своєй рускеї организаций нє маю.

Красна наша Оцовщина.

Мал сом нагєду путовац на ауту з Пряшовє 45 км. далєй до горох аж до Бєрдївова блїзко польськеї гранїци. Красна ровна калдєрма бєжи мєдзи грунками вшє вишє и вишє а наоколо таки красни поля и лєси, жє их красоту нє мож описєц. На шивих сцєрньох бєзчислєни марєдикы жита, помєдзи нїма жєлєзнєю крємплї и бєтєлїна. Тоти грунки зос узкима а длугокима нївами таки красни як мальовани. Єдєн грунок до другогò, єдна долина прєлїва ше до другєй, а горє вишє над нїма чєрни лєси. Патриш и напатриц ше нє можєш. А ауто бєжи, понагля з єдногò грунка на други и ноши нас вшє вишє и вишє и вшє нови красоти цї откривє. Воздух таки швижи, чисти, дихаш и нє знаш жє дихаш.

Наисцє красну оцовщину избєрал сєбє наш народ. Жалє лєм, жє єст ту уж вєльо Словакох, а шицки вони були дакєди Русинами. „Красна наша оцовщина“ сцєл биш завєлац з цєлєй души, алє такой ше спомнєл, як тут наш народ запущєни, як ше траци, як нєма народнєй свидомєсци и просвити и радєсци цї ше прєтвори на горки боль. И нє мож шицко ужиц у Божєй красотє, старєй нашєй оцовщини.

Єй, ви народни прєднєйши, ви школовани руски пановє, дзє сцє, як вам можє шерцо поднєсц, да вашє руска жєм и руски народ у таким запущєню живє?! (Далєй будзє).

розбивац, кляц на шицки боки... Езри людзох були жертви оправданя тих жвирах! Розуми ше, кед пришла комисија з Барцелони, у шицким одобрила „санкцији проци фашистох“.

Два тижні покривали трупи улїци Лериди на „знак и пострах фашистом“ и аж по тим зберали їх на теретни авта и вивожели вонка з варошу до вдней ями.

Таки то живот у большевицкей Еспаниї за царюваня Коминтерна. Людзе цо до револуциї були у найвекшей частци злочинци, бо мали на свој совисци злочини убивства, силованя и рабуваня, тераз нараз у большев. Еспаниї достали власц до своїх рукох, же да управяю зос Еспанским народом!

Коминтерн ше не спредол у нїх за време рускей револуциї, не спредол ше ані тераз. То найвирнейши людзе большев. Еспаниї. У нїх уж нет людских чувствованюх, любов гу ближньому; то уж жвири у людски подобии. Вони озда ані на инше не годни думац лем на крив, забиванє и терор.

На тот способ гледа Коминтерн ошлебодзене роботничих масох и приготовює больдиктатуру, диктатуру пролетарияту над шицкими другима класами. Пролетери, хтори на тоту идеологию не пристаню буду зничени як и националисти. Число жертвох ту цалком не уходзи до рачуну.

На тот способ пришли большевици до влади у Русиї, на тот способ сцу присц до влади и у Еспаниї. Лем же зос Еспанию кус иншак идзе, бо Еспания католїцка, а Русија не.

У Еспаниї до национального фронту станули войска, и шицки верстви народу, а особито тоти цо уж на себе осетели благодати большев. раю. Станули тоти хтори осетели же то на Еспанскей жеми не водзи войну Еспански народ медзи собу, але ю водзи Коминтерн проци-цалей култури, проци християнства и його цивилизациї.

Дух интернационализма бори ше против национального почуваня єдного славного геройского народу. Але тот народ зос свою тварду виру и зос свою горуцу любовию до своего народу випалї того рака на своім целу...
(Конец). оїт.

В. Юрченко.

Зос соловецкого пекла на шлебоду.

IV. Дома. (24)

— Кавце ше? Не верим. Мушим вас покарац. Як то чежко давигац руку на своего брата, але самого себе ище баржей жалюєм. Єден од вас умре бо пре вас и я загинєм. Обраще ше. Перче, цо мам у правой руки?

— Нож, одповед натресацо бирова Перец.

— Правда. Живот ци остава. Я так и сцел. Бугавц ма згинуц. Звяжце го и розправце з нїм у загради, бо то несправна зволоч.

Убегнул стражар и пошептал Амосови до уха.

— Так? Добре, дораз идземе. Перче, набер розума, кад ши го до тераз не мал, бо зло будзе с тобу.

Перец ше руцел гу ногом Амосови.

— Тераз нет кеди, познейше побешедуєме. Збогом!

Пошла чета „Довги Бороди“, ані шлїду им не стало, а ІПУ такой други дзень почало нюшкац, але шицко задармо.

У Шампаївки валале мали чекисти знімац дзвони. „Довги Бороди“ ше дознал и вноци пришли тайно до валалу, покривали ше по шену. Рано пошли на збор по догварки лем жеми, але шмели, бо знали же маю тайну одбрану.

— Не даме церкву! Кричали єдним гласом и заступали уход до церкви.

— Не даме антихристом гажиц нашу святиню! — лярмали невести гоч там було двоє чекисти, пейцме милиционаре и дас шейсцме комунисти антивисти.

Школ. Схадзка у Дюрдьове.

Тогорочна школярска Схадзка ше одбула у Дюрдьове 29. и 30. VII. Присутних школярох и сениорох було коло 65, дакус меней як влонї у Миклошевцох.

Схадзка ше почала зос св. Службу Божу, котру одслужел у намирению школярох домашнї парох о. Михайло Бесерминї. На дзешец годзин було официјне отворене зос одшпиваньом державного Гимну и нашого национального Гимну. По тим отримал п. Ванчик Иван реферат под насловом „Завданє школярох и студентох у нешкайшим часу“ и п. Петро Бучко о работи и животу погибшо Вожда Украинскей Нациї полковника Евгена Коновалца. Истого дня пополадню отримал п. Петро Бучко реферат „Шветогляди у нешкайшим часу“ и п. Ванчик Иван „За физичну силу народу.“

30. VII. у 10 годзин рано отримала товаришка Бланка Костельник реферат: „Завданє нешкайшей студентки и школярки“ а потим п. Петро Бучко бешедовал о животу и работи велького Гетьмана України Богдана Хмельницкого. Истого дня пополадню у 4 годзин отримала ше Главна Схадзка на котрей избрани Одбор за приготованє V. Схадзки Украинских Школярох у таким складу: п. Петро Бучко, предшенїк; п. Ванчик Иван, подпредшєднїк; п. Евген Горняк, секретар; п. Кирил Мудрий, касир; п. Ерделї Янко, библиотекар; п. Колесар Владимир и п. Олга Гаргаї, одборнїци; п. Мирон Гирїоватий, диригент. До контролней комисиї избрани: п. Ерделї Микола; п. Гирїоватий Ксена и п. Бесерминї Владо.

После продискутованя проблемох специјално школярских Схадзка, прияла аплаузом на предлог п. Ванчик Ивана слїдујуци резолюциї:

1) Украински Школяре собрани на свој IV. Схадзки у Дюрдьове виявлюю свою жаль и тугу з цалу Украинску Нацию з нагоди геройскей шмерци Вожда Украинскей Нациї

— Замалчать, куркулячки! И упар на нїх револвер милиционер.

— На маму свою цилю, котраних ше озвала.

Милиционер виштрелел, а жени ше дакус розтупели. Комисија почала свою о дзвонох.

Кед раз, як зводи указали ше „Бородачи“ и з трох бокох обколели збор.

— Руки горе! Оруже долу! Ані з места! Комуна занемела. За два минути були шицки повязани, а на першим месце указал ше дядько Амос.

— Дзвони за тераз одратовани. Напаснїкох придаваме вашей совисци. Цо им осудзице, ми вивершиме.

Цо мож було, мушели шицки повязани од хижки до хижки исц, чкоду поправиц, бо велїх з обисца вигнали, а до цудзого своїх людзох насельли. На концу народ осудзел да ше шицки у рики ведно подава. Так ше и стало — „Бородачи“ својо вивершели.

И вецей ше геройски дїла о дядьку Амосу приповедали, цо познейше зос своїма людзми виведол, але як сам гварел, и на нїх пришол шор. Гваря же их обколела ІПУ ескадра у єдним лєше и там погинули шицки. Други заш, же Амос и отамадз сцекол, та и далей войозал против комуни.

Хлапци ше и далей з палвночку понукали, а я ше задумал над тим цо сом чул, а тиж и над тим, же ми ше тей ноци требало одберац далей до швета зос того пекла...

V. Зос пекла до швета шлебоди.

Трецового дня вчас рано избрал сом ше на остатню етапу драги — за гранїцу. Чудни чувства зомну запавовали, кед сом одходзел з оцового дому. И жаль — радосц, и смуток — потїха, и шмелосц — страх...

полковника Евгена Коновалца, и обещую вирносц тей идеї за котру Вон жил и умар.

2) Школяре ствердзую же ше указала пекуча потреба национално-освидомлюющей и и культурно-просвитней роботи у широких народних масох, котра до тераз не була досц zorganizована, и обещую, же вони од нешка шицки својо сили способносци уложда да поведу єдну баржей организовау роботу у тим напрямку.

3) Школяре ствердзую, же до тераз на нашим терену була цалком занедзбана работа на физичким вихованю, уважаю то чкодлївим появом и постановлюю у тим напрямку поробиц, да ше тот стан поправи.

Одбор IV. Схадзки Украинских Школярох у Югославиї.

З НАШИХ ВАЛАЛОХ

Руски Керестур.

СРИМСКИ ШКОЛЯРЕ

врацајуци ше зос свој барз удалей турнеї у Дюрдьове и Коцуре, буду давац в недвелью 7-VIII-1938 р. у нас.

У Просвитним ДOME.

Драму: „За своїх другох“. У 5 дїюх. По драми шпиване.

Початок на 8 годзин вечар.

Кельо кошта калдерма до Вепровачу. Тим котри ше интересую за то, явяме же:

По предрачуну калдерма ма коштац 1 милион и тристопейдзешат езри.

Од того мин. градевини дало 450.000

Банска Управа у Н. Саду 500.000

Валали Керестур и Вепровач 400.000

Ведно 1,350.000

Беркасово.

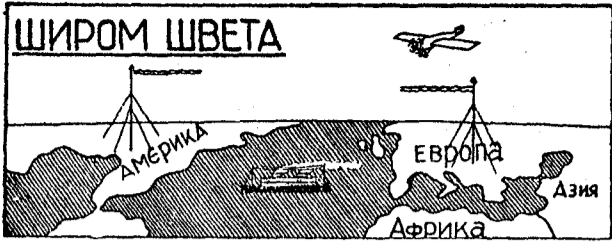
Винчали ше 31. VII. предплатнїци наших Новинох п. Ковач Штефан (брат нашого п. уч. Михайла Ковача секретара Просвити) зос Голик Юлку дзивку Дюри зос Ст. Тополи. Винчуєме!

Вишол сом на коч и здихнул себе. Прощай мой родими валалу, широки поля...! Чи моя нога ище дакеди ступи тадзи, мили краю незабутї?... Прощайте, людзе, браца, вирни пайташе и єднодумци любей идеї. Кеди ше стретнеме? Чи дочекаме побаченє, чи принєшем шлебоду вам страдајуцим? Чи скоро одпочнеме нови живот шлебоди, под жовтобелаву заставу воскресеня...?! З Богом, прощайте шицки! До скорого видзеня!

Преблєчени до селянских шматох, спокійно сом гонел конї, бо ми у кишенки були таки добри документи, же сом ше не мушел бац, же ми суньога по Виницу „нос покуса“. Сам тот Альоша секретар райвиконкому, найвирнейши большевицки слуга, цо найкомунистичнейши протоколи подписує проци людзох селянох, видал, а да ані не збачел, мне гарештантови документи, на котрих бул вшадзи подписани и районови диктатор Чириков. У єдним документу стало „дїсно член револуцијной организацїи незаможних селян“. Други єден документ ми видала кооператива, же сом ей писмоводитель и як таки мам урлап на два тижнї. Отже зос такима документами мож було шмелше путовац „до родзини“ гоч аж до Виницкого району. (Далей будзе).

Цена зарну.

Жито, нове	— — — — —	147-158.—
Кукурица	— — — — —	115-120.—
Овес	— — — — —	132-138.—
Ярец	— — — — —	147-150.—
Мука 0.	— — — — —	315-325.—
Мука 2.	— — — — —	300-310.—
Отруби	— — — — —	110-112.—

Балкански споразум. З нагоди солунског пакту швето новини вельо пишу о його значеню. Шицки вельку часц того успиху приписую нашей держави, котра перша почала зос Болгарску водзиц прегварки и зробела пакт вичного приятельства. Тераз под ей впливом и настояньом и други балкански держави тото исте зробели. Французи з тей нагоди пишу, же мож медзисобни спори розвязац и през войны и войска, а Немци одвитую же мож але теди кед напредок зняти тоти обовязки, котри лем з войском на дану державу наложени. — Такой други дзень по подписованю пакта до Болгарскей допутовала една група французких банкарох, котра ма зос владу ушориц, да Французи пожича Болгарскей 300 милиони франки. Даведни видза у тим обегованє медзи Французку и Англию з едней, а Немецку з другой страни, да ше цо лепше утвердза економски медзи державами на Балкану.

У Испаниї нет векших пременкох од остатнього велького успиху националистох. Большевики явяю даскельо менши свойо успихи, але националисти пишу же их на тих местох одбили, та не мож знац точно ситуацию.

Подписали мир медзи собу Парагвай и Боливия у Буенос Аиресу главним варошу Аргентини. Лем кед би тот мир длуго потраял, бо южно американци звикли часто войовац медзи собу.

Чехословацкї парламент ше зишол на кратке засиданє и такой по нїм бул розпушени до септембра, а да не вжал до розправи нови виробени политички закони.

Американске министарсво тарговини препоручує свойм фабриком и тарговцом, котри вивожа свойо виробы до Европи же би требали вецей патриц на мали держави, особено на Балкану, як робиц конкуренцию на вельких интернационалних пияцох дзе им чежше предавац свой вироб.

Италия того року муши увесц вельо жита, гоч ше и писало же будзе мац досц свойого власного, бо тогорочна жетва була барз слаба. Италия ше уж обрацела и на нашу державу. Але ми маме свойо обовязки гу Немецкей и Ческей по давнейших уговорох, та зме ю годни лем у малей часци задоволиц. Правдоподобно будзе куповац жито у Мадярскей и Румуньскей.

На греческим острву Крети двасто людзе дзвигли революцию и сцели одняц тото острво спод власци грекох. Уряд революционарох надвладал. Випатра же их помагали комунисти, але сам народ бул проци нїх на острову и зато ше им не удало.

По вистох котри приходза зос Америки випатра же тогорочни урожай кукурици будзе там барз добри. У Европи не вшадзи едниаки випатрунок. Випатра же барз подло стої пре сушу кукурица у Болгарскей, едней часци Италиї и Румуниї. Южна Америка тиж ма добри випатрунок на кукурицу.

И у Италиї починаю жидох преслїдовац. Недавно Фашистичка партич виглашела же и вона провадзи политику раси и як наслідок того терашня забрана же жидзи котри не талиянски граждана не можу ше уписац на универзитети у Италиї.

Свой „генералштаб“ маю Арабляне у Палестини, котри водзи систематску борбу проци Жидох. Вон розказує дзе и як ше маю вивершиц повдини напади. Гу тому єст при нїм окреми воєни суд, котри по податкох цо их достанє од своїх членох, осудзує на шмерц тих Араблянох, котри видаю даведного члена терористичней організації, або им у борби не помагаю. Умерени людзе починаю ше бац од того суда, да их не примуши а проци их дзеки робиц ведно зос терористами.

В ш е л і я ч и н а

При Ессену у Немецкей една грушка уж двараз того року квитла и зродзела грушки, а тераз квитне трецираз. — Талиянски капитан Локати видумал таку крилатицу през мотору котру человек годзен з власниме руками гнац и будзе лециц як птица. Кед то будзе правда та не одлуга и людзе буду лециц по небе у громадох як и врани. — Еден мали тарговец у Голандиї висиповал на шмеце стари папери ище з гевтого столїтия и нашол медзи нїма и стари коверти зос маркама. Вон их позберал и тоти цо таки марки збераю оценили их на 150 езри динари. Заробел на лехки способ. — У Флоренциї еден фабрикант видумал таку годзинку цо будзи же вона помоцу едного дрота зос елетрику и воду грее, да пан кед стане такой ма цеплу воду за бритвене, и ведно руши и млінчок за кафу котра ше змеле и вецка вари. Лем да видумал и таке дацо да ше панталони сами с карсцеля дзвигну и облечу, а ауто да по пана придзе горе аж до хижки, та би такой нїч не мушел робиц. — У Винтон у Аустралиї виграв еден человек на лутрию дзивку з котру ше оженї. Приход лутриї одредзени за дзецински широтинец, Дзивка сама пристала да вона будзе перша награда и ода ше за того легиња котри достанє першу награду. Але бавиц можу лем сами легиње. — У Италиї у месту Литория котре зробене на давних понтских барицох поставя памяток якого до тераз нет на швецце То будзе памятник риби. Зос ню тамошнї бивателе храня, а гу тому вона вилапує суньоги котри розноша хороту маларії, та маю од нїй двојки хасен. Риба на памятнику будзе два метери велька, а будзе открити на торжествени способ. Египтяне гоч не мали динамиту розбивали вельки каменї так, же перше у нїх видлобали дзири, а вецка нацискали там сухе древо. До того древа сипали води и воно зос тим же ше розширївало, розбивал камене

НАШО НОВИНИ ше вельо бавя зос приходом Дра Владка Мачека до Београду и о догваряню котре вон будзе мац зос преднякамї сербскей часци Удруженей опозициї, Мачек приходзи по терашнім плану до Београду на недзелю. Дотля Др. Стоядинович обходзи по Далмациї и приморских крайох. Др. Коршоец отримал вельки збори на котрих отримал бешеди. Вон гварел же питанє ушорїovania держави годни зробиц лем тоти народни предняци котри маю за собу векшу часц народу. А по його думаню терашня опозиция го нема. И Др. Стоядинович у своей бешеди виявел, же кед Мачек приходзи до Београду то не значи же би ше баш вон з удружену опозицию могол злагодзиц, але би то могол буц и дахто други.

ГОРВАТИ, котри незадовольни зос политику др. Мачека почали ше зберац коло Владка Радича сина покойного Радича. Им ше не пачи же Мачек прегваря зоч Сербами и сцели би да водзи самосталну горватску политику.

У НОВИМ ВЕРБАСУ з нагоди 50 рочниці ремесельного дружтва отворена соботу велька вистава зос ремесла, тарговини и земледїлства. У цалей Войводини и влада вельки интерес за тоту виставу, бо на нїй приказани добре прегляд тих струкох. Барз добре заступана на вистави конопа. У едней просторїї виложени шицки модерни справи у нешкайшим модерним земледїлству, вецка автомобили и моторово бицигли. Крашнє заступана и текстилна индустрия (штоф). Вредно да тоту виставу пойду опатриц и шицки нашо людзе котри можу. Вистава трає до 7. того мешаца.

ПРАВОСЛАВНИ сербски патриарх тих дньох бул торжественно устоличени на стари патриаршески трон у Печи у Южней Сербии.

ТРЕСНУЛ ГРОМ до едней пастирскей колїби и тору у валале Крп у Южней Сербии и забил 269 овци и 13 кози, а самого пастира омрачело, так же ше находзи у барз чежким станю. Вон пренєшени до шпиталю.

ПОЧИНА ВИВОЗ швижого ранка грозна за иностранство. Смедерево и околина — дзе нашо найлепше грозно — рахую же вивежу того року коло 900 вагони грозна.

ВАЛАЛ ФИЛІПОВО преславел на торжествени способ 175-рочницю свойого истнованя. У походу котри бул приредзени брали учасц вшелїяки кочи и друге цо указовало розвиток материялних обставинох и способ живота Филіповчаньох од початку их населєня до нешка, а тиж и ремесла и справи обрабїя жема од древоного плуга аж до нешкайшого модерного котрого цага трактор. У цалей приредби одбивала ше велька зложносц и едносц Филіповчаньох же би швето свойого валалу цо торжественїше зробели. Може и нам буц за приклад у работи за добро наших валалох.

Кеди панове полуднюю. Пред худобним студентом, котри часто не мал цо полудньовац хвалел ше новопечени богач, як вон дзба за свойо здраве: Я, гвари вон, полуднюєм правилно на саме поладнє, дакеди пред поладньом, бо так робя шицки вельки и богати людзе.

Спреведаце ше, пане! — одповед му студент. Пред поладньом полуднюю найхудобнїши людзе, на поладнє таки на пол панове, пополадню богати панове, на вечар министри, а краљ аж други дзень. Я ше тримаю найвиших панох и полуднюєм на вечар, а декеди аж други дзень.

КАРЧМА на предай на орек у Коцуре на вельким шоре. Упитайце ше за цену и услови у Яким Янка у Коцуре на Вельким шоре число 91.

Предам хижу и 8 ютра добрей жеми. Хто ма дзеку купиц най ше обраци гу ГОЛИК АНИ у Петровцох.

Предам хижу

на вше, або под кирию на новим шоре на угле на главней улїчки, згодна за ДУТЯН або за КАРМУ. МИКОЛА КОРПАШ, Р. Керестур (Бачка)